

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Tot U zal het niet genaken

Al vallen er duizend aan uw zijde, en tienduizend aan uw rechterhand, tot u zal het niet genaken.

Ps. 91 : 7.

Wat is het leven vol gevaren. De dood bedreigt je eigenlijk overal. Als het niet op de ene manier is dan wel op de andere. Als je aan één dreiging bent ontkomen, dan springen er zo maar tien andere rampen op je af.

De man die in deze psalm aan het woord is wist er alles van. Hij zegt: het is eigenlijk om wanhopig bij te worden. Want nergens kun je schuilen. Je bent eenvoudig overgeleverd aan de verschrikkelijkste onheilen. Nergens ben je veilig.

Nergens? O ja, je bent toch wel ergens veilig. Ergens. Op die ene plaats. Bij God.

Zo zegt hij het in vers 1: wie in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, vernacht in de schaduw des Almachtigen.

Hij denkt aan de talloze gevaren die op hem wachten als hij op reis gaat. Hij denkt aan de onbarmhartig brandende zon. Aan de felle nachtkou. Aan vijanden die hem besluiten. Aan ziekten die onverwachts zijn lichaam kunnen slopen. Eigenlijk is er maar een heel kleine kans dat je er veilig doorkomt. Maar toch kom ik er door, zegt hij. De risico's mogen oneindig groot schijnen. Maar ik zeg tot de Heere: mijn toevlucht en mijn vesting, mijn God op wie ik vertrouw.

Midden in een zee van gevaren is God hem evengoed als een rots, waarop hij zich bergen kan. Ook als hij nergens anders meer bescherming vindt, is het nog de Heere die hem beschermt tegen al wat hem bedreigt.

Ik ben nergens veilig, zegt hij. Maar ik vlucht naar God. En dan gebeurt er immers niets.

Dan gebeurt er immers niets. Zelfs niet in zo'n verschrikkelijke massaslachting als een oorlog is. Want dat is immers het benauwendende van een oorlog. In normale omstandigheden, als de dood de mensen één voor één treft, — dan kun je nog zeggen: waarom zou ik het juist zijn? Waarom zou het nu uitgerend mij moeten treffen? Maar als er een oorlogsmachine in beweging komt, als in één klap tallozen tegelijk worden omgebracht, dan is het juist een wonder als jij, jij alleen, gespaard wordt. Nietwaar, — daarmee houd je toch geen rekening: dat er duizenden vallen aan je zijde en tienduizenden aan je rechterhand, dat overal om je heen het leven wordt uitgeblust, en dat jij dan nog ontkomt, jij alleen.

Nee, daarmee houden we geen rekening. Maar dat is het nu juist, waarop deze man vertrouwt. Ook dan, als je schijnt meegeleurd te worden in een massale vernietiging, ook dan is het waar: wie bij de Heere schuilt is veilig. Om je heen vallen ze allemaal. Maar tot jou genaakt het niet. Tot jou niet, — want je vertrouwt op God. Je hebt je immers geborgen bij de Heere.

Zo spreekt deze psalm. Maar is het eigenlijk niet belachelijk? Is dat wel waar, dat zij die op God vertrouwen niet met hun auto tegen een boom opvliegen? Dat hún kinderen nooit levend verbranden? Is dat wel waar, dat de vromen gered worden uit het grootste gevaar, dat hún niets overkomen zal van een radio-actieve neerslag?

De feiten zijn toch niet te loochenen? Lees de overlijdens-advertenties maar na: door een ongeval nam de Heere van ons weg. Let maar op de rouwbrieven die in uw bus glijden. Denk maar aan de martelaren van vroeger

en aan die uit deze eeuw. Denken we dat heus, dat in Hiroshima alleen de goddelozen werden getroffen door het verderf dat op de middag verwoestte? Dat in Oost-Duitsland de christenen worden bewaard voor de strik van het verraad? Geloven we dat, dat het tot ons niet genaken zal als ze met waterstofbommen gaan smijten en de verderfelijke pest van een dodelijke straling komt aansluipen?

Of spreekt deze psalm dan alleen maar mooie woorden? Is dit vertrouwen op God dan toch belachelijk omdat het geen stand houdt, geen stand houden kán, tegenover de keiharde feiten die wel wat anders zeggen dan: tot u zal het niet genaken?

We kunnen natuurlijk ons van die vraag wel afmaken met de bewering dat de bijbel alleen maar spreekt over „geestelijke“ gevaren. Maar dat zou toch betekenen dat de verlossing die de bijbel verkondigt niets te maken heeft met kou en hitte, met geldzorgen en verkeersongelukken, met besmettelijke ziekten en atoombommen.

Dat is gemakkelijk, zegt Christus zelf, te verklaren: uw zonden zijn u vergeven. Maar juist opdat gij zoudt weten dat de Zoon des mensen macht heeft, de zonden te vergeven, daarom zeg ik nu tegen deze verlamde: sta op, neem uw bed op en wandel! En kijk, toen bleek, wat dat was, dat God de zonden vergeeft. Toen een lamme weer lopen kon, toen hij werkelijk zijn voeten weer kon bewegen, toen bleek dat maar niet een mooi woord te zijn: uw zonden zijn u vergeven. Toen bleek dat God zó, door de zonden te vergeven, werkelijk verlost, het leven geneest en rond om beveeligt.

De feiten zeggen het anders? En wij zitten dus toch met die vraag: hoe de feiten te rijmen zijn met het woord van God?

Maar als er één was, die met die vraag moest zitten, dan toch Christus wel. Hij was rechtevaardig. Hij vertrouwde op God. En de Schrift zei het wel, dat het tot Hem niet genaken zou. Maar het genaakte tot Hem wel, tot Hem juist wel. Hij zou de vergelding der goddelozen zien (vs 8)? Maar de goddelozen stonden spottend om Hem heen: Hij heeft op God vertrouwd, laat Die Hem nu uithelpen.

Hij nam zijn toevlucht tot de schuilplaats des Allerhoogsten, maar het hielp Hem niets.

Maar toen, toen al Gods baren en golven over Hem heengingen, toen heeft Hij dat toch vastgehouden: God is een rots. Toen Hij niets anders zag dan Gods afgewend gelaat, toen sprak Hij toch tot de Heere: mijn God, op wie Ik vertrouw. Vader, in úw handen beveel Ik mijn geest.

Daarom hééft God Hem ook uitermate verhoogd. Daarom wérd het ook pasen. Daarom heeft God Hem ook gezet aan zijn rechterhand, veilig voor alle vijandschap (Openb. 12 : 5). En toen bewees God, dat het toch waar is: tot u zal het niet genaken. Dat dat zo juist waar werd voor ieder die in de Zoon gelooft.

Nu wij dat weten, van Christus' kruis en opstanding, nu weten we ook beter wat God bedoelde toen Hij zei: tot u zal het niet genaken. Want wij gaan wel dood. Het genaakt tot ons wel: het verderf van een slippende auto, dat zo maar op een middag een kinderen verwoest. Het is wel gekomen, ook tot de kinderen Gods, de verderfelijke pest van de t.b.c., de strik van de vogelvanger in het verraad door vrienden, door broers, door broeders in de kerk. En áls het gebeurt, áls er een kernoorlog ontbrandt, dan ontkomen wij niet, — geen sprake van.

INHOUD

Tot U zal het niet genaken	J. K.
Het lijden van nu weegt niet op tegen de heerlijkheid die komt	H. J. J.
China (IV)	J. M.
Vacantie	F. v. D.
Het water op	Ms.
De Heere Zebaoth in het dorps-huis	D. W. L. M.
Geld	J. H. V.
Persschouw	C. V.
Van hier en ginds	
Kerknieuws	

Maar wat kwam tot hen die op God hoopen, en wat komt tot ons die in Jezus Christus geloven, dat is HET niet meer. Dat is de dood wel. Maar het is de DOOD niet meer. Het is de dood, die geworden is tot een instrument van LEVEN in de handen van mijn Heer en mijn God.

Het zal tot ons niet genaken? Maar ik lees in dezelfde bijbel, waarin ook psalm 91 staat, dat de Allerhoogste het zover zal laten komen, dat alles zich keert tegen hen, die vertrouwen op God. Dat het zozeer tot de kinderen Gods zal genaken, dat geen vlees, ook geen kerk-vlees, zou behouden worden, als God de dagen niet verkortte.

Maar dat wordt ons niet gezegd, opdat we in paniek zouden raken. Doch opdat we geloven zouden. Geloven in de God en Vader van onze Heer Jezus Christus die zijn Zoon wegvaagde door zijn toorn, opdat Hij ons verlossen zou van de vreze des doods. God, die Jezus Christus heel de stormloop van de satan tegen zijn kinderen liet opvangen, opdat DIT tot ons nooit genaken zou. Die zijn kerk het laatste slop in laat jagen. Maar Hij kan dat ook doen. Want Hij heeft zijn volk reeds meegenomen door het graf heen, de eeuwige vreugde binnen.

Kijk, zo kunnen we rustig staan midden in de komende storm. Zo sluiten we onze ogen niet voor de keiharde feiten. Zo raken we ook niet in paniek. Maar we blijven dat zeggen: tot ons zal het niet genaken.

Is dat geen dwaasheid? Wie zal in de nacht, die komt, letten op ons? Wie zal zich bekommeren om ons, uitgerend om óns temidden van die duizenden die vallen?

God? Maar God is ver, ver in de hoge hemel. Kent Hij ons? Gaan Hem werkelijk ter harte de narigheden van ons, kleine mensjes, mensen van vlees en bloed?

Is God ver? Maar Christus dan? Hij kwam in onze nacht. Hij werd een mens, precies als wij. Hij weet secuur wat ons beangst. Wat ons kapot maakt. Hij weet ook, hoe Hij ons, gewone mensen, door de duisternis van onze nacht moet brengen naar het licht en het leven bij God. Hij is toch elke ramp die ons bedreigt tegemoet gegaan?

Het is kerstfeest geweest:

Ver van de troon der tronen
en 's hemels zonneshijn,
woudt G' onder mensen wonen,
der mensen broeder zijn.

Christus is voor ons gestorven:

Met God woudt G' ons verzoenen.

Christus is opgestaan en ten hemel geveren:

Tot God heft G' ons omhoog.

Horen we dat? Hij heft ons op tot God en brengt ons nietige leventje onder Gods aandacht. Want Hij kent ons, één voor één. Nu mogen wij vallen terwijl anderen blijven staan. Hij houdt ons nóg vast. En in heel dat verschrikkelijke massa-graf, de wereld,

wijst Hij ons stuk voor stuk aan: die en die die, — tot ú zal het niet genaken.

Nu zeg ik tot de Heere: mijn toevlucht en mijn vesting. Dat zeg ik ook als ik onderga in een zee van mensen en machten, waar niemand op me let. Want Jezus leeft. En in Hem, Jezus Christus, is mijn leven, ben ik geboren in die hoge schuilplaats, bij God, die zó

ver is en toch zó vlak bij. Want Christus legt mij neer vlak voor Gods ogen.

Tot God heft G' ons omhoog.

Nu kán het tot mij niet meer genaken.

Want onder millioenen hebt Gij ook mij in 't oog.

Haulerwijk

J. Keuning.

Het lijden van nu weegt niet op tegen de heerlijkheid die komt

„Want ik ben er zeker van, dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid, die over ons geopenbaard zal worden. Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods. Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen, niet vrijwillig, maar om (de wil van) Hem, die haar daaraan onderworpen heeft, in hope echter, omdat ook de schepping zelf van de dienstbaarheid aan de vergankelijkheid zal bevrijd worden tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods. Want wij weten, dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is”.

Rom. 8 : 18—22.

In het voorgaande vers heeft Paulus verklaard, dat de gelovigen nú delen in het lijden van Christus, maar dat dit zal uitlopen op de verheerlijking met Christus. Dat lijden kan soms zo zwaar worden, dat men er onder zou bezwijken. Paulus zelf heeft dat in ruime mate ondervonden. Meermalen heeft hij in z'n brieven opgesomd wat hij zoal te verduren had. Bijv. in II Kor. 6 waar hij schrijft, dat hij God gediend heeft „in veel dulden, in verdrukkingen, in noden, in benauwdheden, in slagen, in gevangenschappen, in oproeren, in moeiten, in nachten zonder slaap, in dagen zonder eten... onder eer en smaad, in kwaad gerucht en goed gerucht; als verleiders en toch betrouwbaar; als niet bekend en toch wél bekend; als stervend en zie wij leven; als getuchtigd maar niet ten dode; als bedroefd, maar altijd blijde; als arm, maar velen rijk makend; als niets hebbend en toch alles bezittend”. Als wij dit lezen dan mogen wij niet klagen. We weten nauwelijks meer wat het lijden om Christus betekent.

Maar als Paulus hier spreekt van het „lijden van de tegenwoordige tijd”, dan hoeven we niet alleen te denken aan het lijden om Christus' wil. Maar aan alle leed, dat ook de gelovigen in déze bedeling overkomt. Als Paulus spreekt van de „tegenwoordige tijd”, dan bedoelt hij niet alleen de tijd, die hijzelf beleefde. Maar dan denkt hij aan heel de tijd, die er ligt tussen de hemelvaart van Christus en zijn wederkomst. De tegenwoordige tijd duurt tot het einde der dagen.

In deze bedeling mogen de gelovigen zich verblijden in Gods genade. God is vóór hen en wie zal dan tegen hen zijn? Ze hebben vergeving der zonden en wie zal hen scheiden van de liefde van Christus? Maar ook lijden is hun deel. Soms is hun leven zwaarder dan dat van de ongelovigen. Dat zien we aan de buitenkant niet. Dan lijkt het welvaart wat de klok slaat. Veel lijden wordt gecamoufleerd. Maar het is er wel. Het leven is er vol van. Het is vol van moeite en verdriet, van teleurstelling en tegenslag. Van gebroken idealen en gekrenkte hoop. Van ziekte en zorg, van nood en dood. De apostel verdoezelt of verbloemt dit niet. Heel de Schrift doet het niet.

Maar hij stelt tegenover het lijden van deze tijd de heerlijkheid, die ons zal geopenbaard worden in de toekomstige tijd. Die heerlijkheid is nu nog verborgen. We zien haar nog niet. De Here Jezus is verheerlijkt. Hij deelt in de heerlijkheid Gods. Hij is met eer en heerlijkheid gekroond. We kunnen ons daar geen voorstelling van maken.

Heerlijkheid is de tegenstelling van ellende. Eens zal er geen ellende meer zijn. Die zal er niet meer wezen op een nieuwe aarde. Want daar zal geen zonde meer zijn, die alles berderft. Van die heerlijkheid spreekt Johannes in Openbaring 21: „En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde waren voorbijgegaan, en de zee was niet meer. En ik zag de heilige

stad, een nieuw Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God, getooid als een bruid, die voor haar man versierd is. En ik hoorde een luide stem van de troon zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal bij hen zijn, noch rouw, noch geklaag, noch moeite zal er meer zijn, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan”. Die heerlijkheid is zó stralend, zó al ons verlangen bevredigend, dat het lijden van deze tijd er bij in het niet valt. In het blij vooruitzicht op de eeuwige heerlijkheid kunnen we het lijden gemakkelijk dragen. „'t Zal hier haast zijn gedaan”. Dan is het met alle leed gedaan, het wordt verzvolgen door heerlijkheid.

* * *

In vs 19 vervolgt Paulus: „Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods”. De schepping rekt zich om zo te zeggen zo lang mogelijk uit om te zien of de openbaring van de zonen Gods nog niet aanstaande is. Wat het woord „schepping” betreft, daarover is verschil van mening onder de verklaarders. De meesten denken aan al het geschapene, al Gods schepselen. Er zou door heel de „natuur” een zucht van verlangen gaan naar het openbaar worden van de zonen Gods. Anderen denken bij „schepping” aan de mens of aan de mensheid. 'k Zou geen van beide willen uitsluiten.

Er heerst onder de mensheid van alle tijden een verlangen naar een andere staat van zaken. Onder vele volken leeft de gedachte, dat er in het grijze verleden een gouden eeuw was en dat in de verre toekomst die gulden eeuw terug zal keren. Geen volk ter wereld is geheel tevreden met de huidige toestanden. Er is een streven en begeren naar iets anders, naar een paradijs op aarde, naar een gouden eeuw van altijd durende vrede, naar een wereld van recht voor allen enz. enz.

Paulus zegt: De schepping wacht op het openbaar worden van de zonen Gods. Zij is zich dat niet bewust, zij geeft daaraan andere namen, zij weet eigenlijk zelf niet wat zij verlangt. Maar dát is het wat komen zal en dát is het waarnaar de mensheid zonder het te weten uitzielt: het openbaar worden van de zonen Gods.

De vraag kan opkomen of de gelovigen dan nu reeds geen zonen Gods zijn? Het antwoord moet bevestigend luiden. In vs 17 heeft Paulus het zelf gezegd: „nu zijn wij kinderen”. Maar ze zijn het om zo te zeggen in het verborgen. In Christus zijn ze tot kinderen Gods aangenomen. Maar wie ziet het hun aan? Ze hebben nog een sterfelijk lichaam. Ze hebben nog voortdurend te strijden tegen de zonde. Ze zijn nog zo vol ellendigheden, dat de vraag opkomt: „Zijn dat Gods kinderen?” Maar eens zal alle ellende en zonde wijken en dan zullen de kinderen Gods openbaar worden. Ze zullen worden verheerlijkt en voor het oog van heel de wereld blijken zonen Gods te zijn.

De schepping is nu nog aan de vruchteloosheid onderworpen. Hier zal schepping weer niet alleen de mensheid aanduiden, maar hemel, zee en aarde met al wat er in is. Voor „vruchteloosheid” kunnen we ook wel zeggen: ijdelheid. Wat is het resultaat van al het zwoegen der mensen? Hoe gaat het toe in de natuur? Het is daar opgaan, bloeien, sterven. En dat gaat maar eindeloos door. „Ijdelheid der ijdelheden, zegt Prediker, ijdelheid der ijdelheden! Alles is ijdelheid! Welk voordeel heeft de mens van al zijn zwoegen, waarmee hij zich aftobt onder de zon? Het ene geslacht gaat en het andere komt, maar de aarde blijft altoos staan. De zon komt op en de zon gaat onder en hijgend ijlt zij naar de plaats waar

zij opkomt. De wind gaat naar het Zuiden en draait naar het Noorden, altoos draaiend gaat hij voort en op zijn kringloop keert de wind weer terug. Alle beken stromen naar de zee, nochtans wordt de zee niet vol; naar de plaats waarheen de beken stromen, daarheen stromen zij altijd weer. Alle dingen zijn onuitsprekelijk vermoeiend...” Pred. 1 : 2 vv.

De schepping is niet vrijwillig aan de ijdelheid onderworpen. Adam en Eva zondigden vrijwillig. En daarom heeft God heel de schepping aan de ijdelheid onderworpen, haar onder de macht van de vruchteloosheid gesteld. Paulus zal gedacht hebben aan het woord uit Gen. 3 : 17v: „En tot de mens zeide Hij: Omdat gij naar uw vrouw hebt geluisterd... is de aardbodem om uwentwil vervloekt; al zwoegende zult gij daarvan eten zolang gij leeft, en doornen en distelen zal hij u voortbrengen...”.

* * *

Er is echter hoop. Voor heel de schepping. Paulus schrijft immers in vs 21: „in hope echter, omdat ook de schepping zelf van de dienstbaarheid aan de vergankelijkheid zal bevrijd worden tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods”.

Nú is de schepping nog dienstbaar aan de vergankelijkheid. Het ene geslacht gaat en het andere komt en dat gaat zo de eeuwen door. De vergankelijkheid heerst en niets geschapens ontkomt aan haar heerschappij. Machtige rijken zijn opgekomen, maar ze zijn alle na verloop van tijd vergaan. Waar is het rijk van Nebukadnezar? Of van Augustus of van Napoleon? Hun rijken zijn er geweest! Opgaan, blinken en verzinken is de regel voor al wat geschapen is. Niets is hier blijvend op aarde. En wat ons onvergankelijk schijnt zal ook eens vergaan. Zon, maan en sterren verduren de eeuwen. Maar eens zullen ook zij brandende vergaan.

Doch de vergankelijkheid zal niet heersen tot in eeuwigheid. De kinderen Gods zullen er vrij van zijn. Zij zullen eeuwig leven en altijd bij de HERE zijn. Er is een opstanding der doden. Waarvan Paulus in I Kor. 15 zegt: „Er wordt gezaaid in vergankelijkheid, en opgewekt in onvergankelijkheid; er wordt gezaaid in oneer, en opgewekt in heerlijkheid; er wordt gezaaid in zwakheid, en opgewekt in kracht. Er wordt een natuurlijk lichaam gezaaid, en een Geestelijk (door de Heilige Geest beheerst) lichaam opgewekt... Want dit vergankelijke moet onvergankelijkheid aandoen en dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen”. De heerlijkheid der kinderen Gods omvat ook de vrijheid van de vergankelijkheid en de vruchteloosheid. Ze zijn erfgenamen Gods en medeërfgenen van Christus en delen in Gods heerlijkheid.

Paulus schrijft nu, dat de schepping zelf zal delen in de heerlijkheid der kinderen Gods. We kunnen ons daar geen voorstelling van maken. En moeten er maar niet over fantaseren. Het betekent in elk geval wel, dunkt mij, dat er geen vergankelijkheid meer zal zijn. En geen vruchteloosheid. Er zal geen dood meer zijn en geen ziekte, die een dienares van de dood is. Dát de schepping zal delen in de heerlijkheid staat vast. Hoé dat zijn zal weten we niet. Wie gelooft in Jezus Christus zal het eens aanschouwen.

Wat wij wél weten zegt de apostel in vs 22: „dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is”.

Heel de schepping kreunt en steunt. In al haar delen, op elk gebied. Er is geen harmonie, maar disharmonie door al het geschapene heen. In de dierenwereld is een voortdurende strijd. De sterken ruimen de zwakken op. In de plantenwereld is het al evenzo. Heel de „natuur” is als in barensnood. „Tot nu toe” schrijft Paulus. Hij bedoelt: dat behoort bij deze bedeling. Zó zal het zijn tot het einde der dagen. Heel de schepping is te vergelijken met een vrouw in barensnood. Daarmee is de ellende van al het geschapene getekend.

Maar in dit woord ligt ook de verwachting van nieuw leven. Het laatste woord is niet aan de vergankelijkheid, maar aan de onvergankelijkheid. Niet aan de dood maar aan het leven. Niet aan het verderf, maar aan de heerlijkheid. Onwillekeurig denken we aan Jesaja 11 : 6vv: „Dan zal de wolf bij het schaap verkeren en de panter zich neerleggen bij het bokje; het kalf, de jonge leeuw en het mestvee zullen tezamen zijn, en een kleine jongen zal ze hoeden; de koe en de

berin zullen samen weiden, haar jongen zullen zich tezamen nederleggen, en de leeuw zal stro eten als het rund; dan zal een zuigeling bij het hol van een adder spelen en naar het nest van een giftige slang zal een gespeend kind zijn hand uitstrekken. Men zal geen kwaad doen noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van kennis des HEREN, zoals de wateren de bodem der zee bedekken. En het zal te dien

dage geschieden, dat de volken de wortel van Isai zullen zoeken, die zal staan als een banner der natiën, en zijn rustplaats zal heerlijk zijn".

Wat die heerlijkheid betreft geeft Olevianus de nuchtere raad: „Daar ons in het Woord niet is geopenbaard, welke en hoedanige deze toekomstige erfenis zal zijn, moeten we er maar niet nieuwsgierig naar vorsen". Het zal in elk geval niet tegenvallen! H. J. Jager.

China

IV

Nog eens dr D. Vaughan Rees

Het derde boek over en uit communistisch China, een boek van de hand van de engelse zendingsarts, wiens naam hierboven staat, had de vorige keer onze aandacht. We stelden toen in uitzicht er nog eens op terug te komen. Dat doen we nu. De lezers herinneren zich, dat het boek de titel draagt: „the Jezus Family" en dat het een beschrijving bevat van de hand van dr Rees, van zijn ervaringen opgedaan gedurende twee jaren die hij in de kringen van deze chinese christenen heeft moeten doorbrengen. Het waren de jaren 1949 en 1950 toen hij van zijn dokterswerk in een zendingsziekenhuis ontheven door het communistisch regiem, het land niet kon verlaten omdat hij geen paspoort kon krijgen. Deze jaren zijn voor dr Rees jaren geweest waarin hij van nabij heeft kunnen meemaken de wonderen, die de HEERE verrichtte in deze gemeenschap van christenen die begeerden de Here Jezus toe te behoren, en Hem te dienen als burgers van Zijn koninkrijk. Wij kunnen hier niet veel vertellen uit het rijke en interessante verhaal van dr Rees. Slechts een paar dingen.

We beginnen met de zondagsheiliging. Het vieren van de zondag vindt geen genade in de ogen van de communisten. Men moet werken. Mannen en vrouwen. Door werken moet het volk vooruit gebracht worden. Dat is de leus van de rode bewindhebbers. Daarom moet de christelijke zondag verdwijnen. Het is een instelling die stamt uit de „kapitalistische" tijd, en die niet past in de nieuwe tijd van het ontwakende chinese volk. Kerkgebouwen, die uitsluitend gebruikt worden voor de eredienst wekken bijzonder hun toorn op. Verontschuldigingen werden gemaakt, maar de zondag en de speciale kerkgebouwen werden **opgeruimd**. Dat de kerkgebouwen van deze inheemse groep christenen gespaard bleven toen in die jaren althans, was een verbazingwekkende zaak. Vooral wanneer men de verwoesting ziet die in dorp na dorp gemaakt werd.

Dr Rees schrijft, dat een rooms katholieke priester tot hem zei in die tijd — „het christendom in Noord-China is geëindigd. Kapellen en cathedralen zijn geruïneerd, en de gemeenten zijn uiteengeslagen". Hij geloofde het niet toen ik hem vertelde dat ik juist een conferentie had bijgewoond waar meer dan zeventig leiders van kerken bijeen waren alleen in de provincie Shantoeng. Dat waren leiders van deze christengemeenschap. Het was in 1949/1950. Toen was de machtige roomse kerk en de machtige Engelse kerk in China geliquideerd. Waarom deze gemeenschap niet, die helemaal geen macht en grootheid bezat, welke naar buiten zichtbaar was?

Wat was de reden, dat de kerken van de Ye-Su Chia-ting mochten blijven staan? In de eerste plaats omdat zij door de communisten zelf konden worden gebruikt voor hun meetings. In de landelijke districten, waren in de kleine dorpen geen andere gebouwen geschikt voor de propagandasamenkomsten die communisten belegden voor de bevolking. Zo hadden de communisten zelf deze ruimten nodig en stilzwijgend stonden zij toe, dat de christenen ze voor hun diensten ook bleven gebruiken.

Een tweede reden was, dat vele van deze kerkgebouwen de min of meer weidse naam van kerkgebouw niet verdienden, omdat het slechts wat vergrote kamers van particuliere woningen waren. Dr Rees schrijft: dit doet ons denken aan Paulus' woorden in 1 Cor. 16 : 19: „Vele groeten in den Here van Aquila en Priscilla en van de gemeente bij hen aan huis".

Zeer vaak zal een chinese familie, wanneer deze christen wordt, een kamer in huis inrichten om burenen te kunnen ontvangen. Zo'n huis wordt dan de kern en het begin van de kerk in zulk een dorp. En de communisten kunnen zo'n kerk niet verwoesten of ze moeten een huis omverhalen.

Maar er is nog een derde reden. Enkele jaren terug vóór het communistisch bewind kwam, zijn de gemeenten van Chia-ting de heiligheid van de arbeid gaan accentueren. Werk — gewoon werk — gedaan in de naam van de Here Jezus — is erediens. Vandaar zijn ze begonnen hun kapellen en kerkgebouwen te gebruiken als werkruimten, waar in de week wordt geweven, gesponnen, genaaid, gebreid en schoenen worden gemaakt. Zodra de dienst begint wordt alle werk stopgezet. Ook bij diensten in de week. Het zingen dat men in de diensten doet, wordt na de diensten bij het werk vaak met liefde en vuur voortgezet. „Muziek bij het werk". De communisten wilden dat graag invoeren en zij waren niet weinig overrompeld en verrast dat zij bij deze christenen gezang bevonden tijdens het werk. En wat die kerkgebouwen betreft — terecht zegt dr Rees, die China kent, dat er wel wat voor te zeggen is, dat men in zulk een overbevolkt en arm land stelt dat kerkgebouwen uitsluitend gebruikt voor de eredienst verkisting van ruimte en materiaal betekenen.

De zondag wordt door deze Chia-ting kerken op een voor westerse christenen, die opgegroeid zijn onder de vigeur van een nationale wetgeving, die ontstaan is onder een uit kracht van de gekerstende europese cultuur, vreemde manier gebruikt. Zij gebruiken de dag voor de eredienst in de vroege morgen en in de avond, maar de grote rest van de dag gebruiken zij om te werken, niet voor zichzelf, maar voor anderen. De dorpen in de buurt worden gecontroleerd en lijsten van arme en nooddriftige gezinnen worden aangelegd en van gezinnen die zonder (boeren) bedrijfsmiddelen zitten en van weduwen en wezen. Dit zijn heidense dorpen in de omgeving, waar de armoede gewoonlijk schrikbarend is en waar de beter gesitueerden zich van de nood van de armen niets aantrekken. Nu, het werk dat voor deze armen en behoeftigen gedaan moet worden, wordt nauwkeurig geordend en verdeeld, en aan ieder wordt een taak of taken toegewezen. Die lijsten worden 'svrijdagsavonds gepubliceerd. Er worden lijsten aangelegd van publieke werkzaamheden die ten algemene nutte komen van heel de omgeving in wijde omtrek. Zoals wegenherstel en bruggenreparaties enz. Al dit werk wordt des zondags gedaan. De zondag is dus geen dag van ledigheid. Deze mensen weten blijkbaar goed dat ledigheid des duivels oorkussen is. Zij hebben ook niet veel behoefte aan een vrije dag. Zij willen deze dag besteden om nooddriftigen wel te doen en te helpen. En om de hele gemeenschap te dienen met de aanleg en het herstel van communicatiemiddelen, die in China volgens dr Rees vaak jarenlang in een allerellendigste toestand verkeren.

Wat zullen we er van zeggen? Ik zou er niets kwaads van willen zeggen. De communisten keken, toen zij deze dingen zagen, hun ogen uit. Hier werd gewerkt en met liefde en zonder dat er dwangmiddelen of wetten nodig waren.

Opmerkelijk is ook wat dr Rees mededeelt over de schoolopvoeding. Onder het rode bewind was men genoodzaakt zijn methoden van onderwijs-geven te wijzigen. Ieder in deze kringen kan lezen en schrijven, en men kan dus zelf zijn kinderen trachten christelijk onderwijs te geven. Christelijke scholen werden illegaal zo spoedig als de communisten de regering in handen hadden.

Redactieleden:

Dr. J. BOSCH, P. GROEN, Prof. Dr. H. J. JAGER, Prof. C. VEENHOF

Adres van Redactie:

H. J. Jager, Jan v. Arkelstr. 7, Kampen

Medewerkers:

Drs W. K. van Dijk, Groningen
P. A. Hekstra, Rotterdam
Dr. D. Holwerda, Zuidhorn
Ds. P. K. Keizer, Groningen
Drs J. F. J. Lamet, Eindhoven
Ds. J. Meester, Amsterdam-Z.
Mr. Dr. J. Meulink, Enschede
D. W. L. Milo, Nunspeet
Prof. Dr. K. J. Popma, Utrecht
Drs G. Puchinger, Den Haag
Dr. H. R. Rookmaaker, Leiden
Dr. Ir. J. Stellingwerff, Amsterdam
Ds. B. Telder, Breda
Ds. G. Visee, Kampen
Ds. C. Vonk, Schiedam
Ds. D. K. Wielenga JDzn, Rotterdam
Prof. Mr. H. D. van Wijk, Amstelveen

Geref. Persvereniging Opbouw:

adres secretaris en penningmeester:
Van Lynden van Sandenburglaan 16,
Utrecht

Administratie: Slotlaan 220, Zeist

Maar deze kringen mochten hun scholen voortzetten. Waarom? Hoe kwam dat?

Wel omdat het zo onopvallend ging dat de communisten niet eens konden zien dat hier christelijk onderwijs werd gegeven.

De dagen waren aldus ingericht, dat in de vroege morgen de kinderen naar de velden en akkers gingen om te wieden en schadelijke insecten te vernietigen (die zijn een ware pest in sommige streken van China). De kinderen werkten met een ijver en nauwgezetheid die opmerkelijk was. Zelden waren straffen nodig. Spel en sport was er niet. Wedstrijden in draven hierheen en daarheen — waren hun sport. Er ging dus geen tijd verloren aan sport en aan speelperiodes. Plotseeling midden in het werk verscheen de onderwijzer. Allen verzamelden onder een boom en de school begon in ernst. Als het nodig was werd er een schoolbord bijgehaald en de leesboeken werden gebracht. Spullen die allemaal door de onderwijzers zelf gemaakt waren.

Op regenachtige dagen werd er wol en draad opgewonden op spoelen en dergelijke bezigheden, die kinderen kunnen doen. De onderwijzers hielden het toezicht gedurende zulke werkzaamheden en zonder onderbreking werd het rooster afgewerkt onder die bedrijven door. Wanneer een bezoeker onverwachts binnenkwam zag hij meestal niet anders dan een vertrek vol kinderen die handwerk verrichtten.

Toch liep het onderwijs. De leerlingen hadden een schoolkrant, geschreven en geïllustreerd door de leerlingen zelf. En die schoolkrant deed niet onder voor wat wij gewend zijn, schrijft dr Rees.

Voorts toonden allerlei mensen hun bekwaamheden in de gemeenschap. Sheng-yen, de smidsknecht bijvoorbeeld, was de assistentkooorleider. Ik zag hem aldus dr Rees, partijen van Händels Messiah leiden. Andere ex-leerlingen toonden weer op andere wijze hoe grondig onderwijs zij hadden gehad. Eigenlijk ging het schoolonderwijs op vele manieren verder als de elementaire schoolvakken geleerd waren. Men bleef in deze gemeenschap met elkaar allerlei vakken beoefenen en dus zich en elkaar ontwikkelen.

Onopvallend werd hier onderwijs gegeven. Met eigen middelen. En veelszins voortreffelijk. En alles gedragen door de liefde tot de dienst van de Here Jezus tot Wie deze mensen bekeerd waren van de stomme afgoden. En zij wisten, dat zij uit de duisternis geroepen waren tot Zijn wonderbaar licht. Zij hadden ook alle dingen gemeen. Leeften eigenlijk in christelijk gemeenschap van de productiemiddelen en alle winsten die ze maakten werden aangewend tot hulp van de omwonende ellendigen en armen.

Een rijk voorbeeld van nieuw leven door Jezus Christus gewerkt in een wereld vol donker heidendom. Niet voor niets heeft dr Rees aan zijn verhaal de ondertitel gegeven: een modern wonder van nieuwtestamentisch christendom. J Meester.

Vacantie

De vakantie-tijd is weer aangebroken.

Velen van ons keren nu voor één of meer weken hun woonplaats de rug toe om „in den vreemde” hun krachten te vernieuwen en van een welverdiende rust te gaan genieten.

De HEERE gunt Zijn volk die rust!

Ik wil U daar in dit stukje iets over doorgeven uit de Heilige Schrift.

Jahweh, de God van Israël, gunde Zijn volk op z'n tijd rust! Hij wilde niet, dat het almaar zou sloven en slaven en werken en draven.

Geen krachtiger bewijs hiervoor dan de sabbath. Dit hebreeuwse woord betekent letterlijk... rust! Men kan gerust zeggen, dat Jahweh in de Thora van Mozes heel Israëls leven op dit rust-stramien heeft geborduurd. Jahweh gebod immers Zijn volk de arbeid periodiek neer te leggen: iedere WEEK een dag, ieder JAAR enkele weken en iedere ZES JAAR een heel jaar lang!

Denk het U in. Zes dagen had de Israëlitische boer gewerkt en ziedaar, op de zevende dag deed hij zomaar niets! En zijn meiden en knechts evenzo. Ja, zelfs zijn os en zijn ezel hadden elke week een gemakkelijke dag. En niemand zag met meer genoegen op die lekker uitrustende mensen en dieren terneer dan Jahweh, de God, Die Israël uit de Egyptische arbeidslust verlost had.

Ja, de HEERE gunde Zijn volk wel om de zes jaar een heel JAAR sabbath oftewel rust. Dan hadden mens en dier EEN HEEL JAAR VACANTIE. En... onbezorgd! Want Jahweh zou wel voor eten zorgen. Hij had beloofd elk zesde jaar een oogst te schenken die voor drie(!) jaar toereikend zou zijn, Lev. 25 : 1—7, 18—22. Wat zullen heidense reizigers onder Israël dáár helemaal van hebben opgekeken: een heel jaar vakantie!

Ja, lezer, zó is de HEERE, onze God.

Hij interesseert zich niet slechts voor 's mensen „godsdiens” en „vroomheid”. Nee. Hij heeft complete mensen lief. Hij is de God des levens en Hij kent onze behoefte aan rust, lichamenlijk en geestelijk en wat betreft ons zenuwgestel. Daarom schonk Hij Adam in het paradijs een rustige verblijfplaats (zo staat het er eigenlijk in Gen. 2 : 15).

De God van Israël is in Christus thans ook onze Vader. Hij doet ons in een tijd leven, waarin het voor velen mogelijk is hun dagelijkse werk in de zomer gedurende enige tijd neer te leggen.

We mogen er op grond van het bovenstaande van verzekerd zijn, dat Hij ons die rust gunt. Zien we er dan ook zijn goede hand in, die ons de vakantie geeft? Dan luisteren we met een dankbaar hart naar het Woord van God door de Prediker: „Welaan dan, eet uw brood met vreugde en drink uw wijn met een vrolijk hart, want als gij dit doet, dan heeft God dit reeds lang zo gewild. Laten uw klederen te allen tijde wit zijn en olie ontbreke niet op uw hoofd. Geniet het leven met de vrouw die ge liefhebt, al de dagen des ijdelens, die Hij u geeft onder de zon, al uw ijdelens (dat is vlug voorbijgaande) dagen, want dat is uw deel onder de levenden (dat God u gunt en geeft) en bij het zwoegen, waarmee gij u (in deze bedeling en op deze vervloekte aardbodem) aftobt onder de zon”, Pred. 9 : 7—9.

F. van Deursen.

Het water op

Voordat m'n vakantie begon, heb ik mijn foto-album gepakt, om de oude vacantieliefjes te bekijken. Want bij al de kou en regen, die ons humeur op de proef stelden, moest ik me moed inkijken voor deze zomer. De bedoeling was namelijk: het water op.

Daar ben ik vaker geweest. Op één van de plaatjes, dat al tientallen jaren oud is, prijkt ik in mijn onderbroek. Die keer was ik het water niet alleen op, maar ook in geweest. Nog voel ik, hoe koud het was. Al varende zochten we eendeneieren, in de Paasvacantie!

Een andere keer sta ik midden in een groep hengelaars. Regenkringen in het water naast mijn boot zijn het motief van een derde foto. Op het water is het lang niet altijd zo aantrekkelijk, als de reclame voor badpakken ons suggereren wil!

De plaatjes, de kou buiten, de juni-kachel

binnen brachten me aan het mediteren. Wat zoek je eigenlijk op het water?

Dat was vroeger de sensatie van bijna omslaan. Van het thuiskomen met het schip halfvol water. Als het helemaal geen keer over de kuiprand komen kon, was de zeildag toch eigenlijk niet geslaagd.

Maar het lijkt of het water elk jaar weer kouder en natter wordt.

De appreciatie van nattigheid, en daarmee van het waterplezier, wijzigt zich met de jaren. Wat zoeken we dan nú nog op het water?

Om dat te kunnen begrijpen, moet je kunnen zien.

Wat is het waterlandschap mooi! En wat gaat er een rust van uit.

Natuurlijk ga je het water niet alleen op om te zitten kijken. Maar het zien neemt wel steeds groter plaats in. Mijn oude rector was een verwoed zeiler. Maar toen hij oud-rector was, kon hij hele dagen met zijn boot midden op een plas voor anker liggen. Het schip gierde dan wel met de steeds wisselende wind mee. En daardoor was er afwisseling genoeg in het décor van land, lucht en water.

Als je zo stil ligt, en stil zit!, zodat de vogelwereld je tegenwoordigheid gaat aanvaarden, wordt het oog geboeid door hun bedrijvigheid. Een meerkoeten-paar met twee soorten jongen gaat heel de dag door kopje-onder op zoek naar voedsel. Om dan in eens met luid gekrijs, veel lawaai van vleugels en hevig spattend voetwerk weg te vluchten. Soms wel veertig meter; om dan het gewone bedrijf weer kalmweg voort te zetten.

Wat een volharding laten futenouders zien om hun kroost de nodige vis te bezorgen. Prachtig is de zomertooi van het mannetje Uitheems mooi. En hij laat zich van dichtbij bekijken, wanneer U de rust maar niet verstoort.

Bent U gelukkig, dan kunt U het treffen, dat een meeuwsocieteit Uw vaargebied verlevendigt. Op de stokken van palingfuisen en de liggers van een dichtzet zitten rijen vogels. Zonder veel tekening nog, want het zijn de jongen. Een jongelieden-societeit dus. Maar rustiger dan de soos der heren studenten! Ze zitten maar stil op hun stok te filosoferen. Totdat luid gekrijs de komst van een ouder-vogel aankondigt. Ineens is de hele schare in heftige beroering. Want ieder voelt zijn maag jeuken. En de meesten hopen op de mogelijkheid, dat de vader zich eens zou vergissen. Maar dat gebeurt toch nooit.

De rijke bloei van de veenvegetatie is ondertussen ook een lust voor het oog. Ik zal de planten niet noemen. Veel ken ik zelf ook niet bij naam. Hun ontstuimige groei kracht gedu-

rende de enkele zomerweken treft je elke keer weer opnieuw.

Interessant is ook het bijna verborgen leven in de biezenpollen en rietvelden.

Heeft U het geheimzinnige geluid van de roerdomp wel eens gehoord? Of bent U wel eens een wezel op zijn strooptocht tegengekomen? Hoe vlug, rank en welberaden reageert hij op de onverwachte ontmoeting!

Hij is overigens het levend bewijs, dat het waterlandschap niet de oase van rust is voor de dierenwereld, die wij er in zien. Het natuurleven toont ook op het water zijn zijde, die wij „de wrede” believen te noemen. Maar die er in „eten en gegeten worden” toch wel van den beginne is geweest. Fel treft ons die kant van het leven. U kunt het beleven, dat een aalscholver naast U een paling ophaalt. Onder het opvliegen is dat hele beest in een paar seconden naar binnen gewerkt. Gewoonweg verbijsterend. En straks ziet U de aalscholver stil op een paal zitten, met wijd uitgespreide vleugels. Hij moet ze namelijk laten drogen.

Ondertussen is het lijnenspel in de weerspiegeling van de riet en de stoelenmattersbiezen één voortdurende verrukking. Maar dan moet de zon wel schijnen!

Vaak moeten we het er zonder doen, ook op het water. Door de storm verwaaid, kun je dagenlang aan één plek gebonden zijn. Het geweld van de storm over de watervlakten maakt, dat je hoofd op de duur gaat meeruisen als een schelp. En je hebt maar druk werk om al je bullen bij elkaar te houden.

Maar een prachtig schouwspel is het, die drommen van rollers achter elkaar aan. Gelederen met niet te stuiten geweld.

En soms de volgende morgen al, bladstil weer. Roerloos ligt het meer. Hier en daar een donkere vlek. Daar trekt een windvleugje over het water heen, met een onbegrijpelijk grillige weg. Zo'n ochtend kun je je haast niet voorstellen, dat varen een sport is, die vraagt om gedurig gespannen aandacht. Want telkens weer loert het gevaar, dat overwonnen moet worden. Dat overwonnen kan worden gelukkig. Daardoor vind je op het water steeds weer de voldoening van de overwinning. Ook al ga je er eenzaam je weg. Deze strijd is een heerlijk middel om zich te ontspannen van de strijd in het dagelijks leven. De strijd met zoveel nederlagen!

Hier zou een stichtelijk woord kunnen passen.

Maar wie als Christen buiten is en zijn ogen daar laat weiden, die heeft geen stichtelijk mensenvoerwoord nodig. „Hem spreekt het al een tale”... en vooral daardoor vindt hij rust.

Ms.

De Heere Zebaoth in het dorps huis

Hebt u wel eens gedroomd dat u de God der legerscharen zag? Waarschijnlijk niet. Onze dromen zijn meestal, net als onze conversatie, uit de aarde, aards. Die vliegen niet zo hoog.

Toch is het aan enkele mensenkinderen overkomen: dat zij meenden te dromen, maar dat zij de heerlijkheid van de Heere Zebaoth te zien kregen. In werkelijkheid. Zo maar op een dag en in een jaar, die op onze kalender voorkomen.

Ongeveer 2700 jaar geleden overkwam het de jonge profeet Jesaja, dat hij Gods heerlijkheid mocht zien. Of het in het lichaam is geweest of daarbuiten — ik weet het niet; God weet het. Luther dichtte ervan:

Jesaja dem Propheten das geschah

Dasser im Geist den Herren sitzen sah.

Luther meende dus, evenals de statenvertalers, dat Jesaja Hem „in de geest” gezien heeft. Misschien juist. Maar hoe het ook geweest is: in de geest, in de droom of in werkelijkheid, een ding staat vast: Jesaja is er kapot van geweest. Zijn tanden hebben geklapperd, zijn knieën gebeefd. Hij kon er, evenals Paulus, maar weinig van navertellen. En het weinige dat ze nalieten is: ze namen waar wat het oog nog niet had gezien, wat het oor nog niet had gehoord.

Zo zag Jesaja dan de Heere Zebaoth, de

God der legerscharen. Zittend op een troon, in de hemelse tempel. De gehele tempel was vol van de Goddelijke heerlijkheid. Verblindend licht, feller dan van een atoombom. En om Hem heen: zingende engelen, serafs.

Jesaja heeft blijkbaar meer aandacht besteed aan die engelen dan aan de Heere God. Hij zal misschien niet in die lichtgloed hebben kunnen kijken. Zijn oog zocht lager, zocht zijn mededienstknechten. Zij waren gereed tot de dienst Gods. Zoals ook Jesaja wachtte op een bevel. Wachtte op een woord. Op Het Woord.

De serafs zongen bij beurten: „Heilig, Heilig, Heilig is de Heere Zebaoth. De ganse aarde is vol van zijn heerlijkheid”. Dit psalmthema werd herhaald en gefigureerd, in canon en refrainzang uitgevoerd, in eindeloze boeiende variaties van climaxen en anticlimaxen ontwikkeld, totdat het huis Gods daverde van de tempelzang; tot Jesaja de deurpost, waartegen hij was neergehurkt, voelde dreunen. En daarop kwam het Woord tot Jesaja. Vurige kolen op een schuldig hoofd.

Hebt u wel eens een bedevaart gemaakt naar Naarden, wanneer Bach's Hohe Messe wordt uitgevoerd? Toe, doe dat eens. En dan moet u, wanneer het Sanctus wordt gezongen (de woorden daarvan zijn letterlijk aan Jesa-

WEGENS VAKANTIE TER DRUKKERIJ VERSCHIJNT HET E.V. NUMMER VAN OPBOUW 10 AUGUSTUS

ja 6 ontleend) de ogen sluiten en aan Jesaja denken. Lees vooraf zijn zesde hoofdstuk eens na. En laat dan achter uw gesloten ogen uw gebed opstijgen op deze kostelijke verticale muziekstroom. U hoort ongelofelijke klanken. U ziet onbeschrijflijke dingen. Of houdt u van orgelmuziek? Luister dan eens met aandacht naar Messiaen's visionaire compositie „Dieu parmi nous". En u gaat voortaan steeds meer verstaan van de heiligheid des Heeren. U verwondert zich steeds meer over de Heere Zebaoth, die wonen wil bij een schuldig volkje.

Ook Mozes is bijna verpletterd geweest onder het geweld van Gods heerlijkheid. De kerk in de woestijn heeft serieus gebeden, dat zij niet langer mocht bloot staan aan de straling van Gods verschrikkelijke tegenwoordigheid. Dat waren geen deurposten die beefden, maar de hele berg Sinai schudde op zijn grondvesten. De kerk vreesde de heiligheid Gods niet te zullen overleven.

Paulus, later, is verblind neergevallen, toen hij de verheerlijkte Zoon Gods zag. Johannes viel als dood aan Zijn voeten. Toen Stephanus de heerlijkheid Gods zag, en Jezus staande aan de rechterhand Gods, werd hij meteen gestenigd. De verschijning van God heeft bij mensen altijd de schrik voor het numineuze, het geweldige, het verschrikkelijke, het gansandere, aangericht.

Toch is er verschil tussen het oude en het nieuwe testament. Jesaja moest met een vurige kool gezuiverd worden tot zijn taak. Maar Johannes werd de hand op de schouder gelegd: wees maar niet bang Johannes, je kent Mij, je was erbij toen Ik mijn bloed heb geofferd!

Zie, in dat nieuwe testament hebben wij het voorrecht te leven. Ons behoeft geen verlamme vrees meer te bekruipen voor een vreselijke, onbekende God, als wij naderen voor zijn aangezicht. Ons wordt, als wij door de knieën gaan, de rechterhand opgelegd: wees niet bang, broeder Jansen, beef maar niet, zuster Marietje, uw zonden heb Ik al vergeven. Luister rustig naar Mijn opdrachten, en breng Mijn blijde boodschap getrouw door tot de einden der aarde. Hoor eerbiedig toe, en neem Mijn Woord terdege in u op. Stel er u tijdig voor open, met hart en oren. Zie reikhalzend naar Mijn sacramenten, en versta en geloof. Zo worden jullie Mijn goede profeten: oor- en ooggetuigen, leesbare en verstaanbare brieven van Mijn genade voor een rotte wereld. Zo mag je je losmaken van „al 't aards gedruis", en naderen in Mijn voorhoven, ja wonen in Mijn huis. Daar zal je het goede van Mijn woning verzadigen, reis op reis.

* * *

Vandaag was dat anders helemaal mis!

Wij gingen vanmorgen *) in blijde aandacht de berg des Heeren op. Een rustige wandeling door ons dorpse parkje, onder het landelijk klokgelui, de weg naar het Dorpshuis.

Zo gaat dat nog op de Veluwe. De grote meerderheid van onze dorpsgemeenschap kent nog die oude eerbied voor de dag des Heeren. Op zondag is zo'n dorp ingekeerd tot de dienst Gods, gereed om naar Gods huis te gaan. Ware en valse kerk, vrome liederen en huichelaars, alles kent zijn doel. Alles komt elkaar tegen, alles groet elkaar. En als dan precies om kwart over negen de klokken gaan luiden (het zijn de tonen gis en b, die met hun kleine terters zo heerlijk samenklanken) dan is er rust, vrede, eerbied, blijdschap over allen, die naar het huis des Heeren gaan. Dan ga je zo maar op straat je hemelse Vader danken voor deze weldaad: een stil en gerust leven voor zijn kerk hier op aarde. Nu nog. Want dit loopt af. Alleen al de steedse nivellering, die in de zomermaanden alles kan bederven, luidt het einde van deze Christelijke traditie in.

Vandaag was dat dan ook een sof. Toen wij vanmorgen het Dorpshuis inkwamen, was er juist een compleet congres binnengestroomd. Een vrijgemaakte club in de kerk. Breng honderd gasten in ons kerkzaaltje — gasten, die sociaal los van elkaar staan — en de kerk blijft zichzelf. Maar breng één vrijgemaakt gezelschapje in het Dorpshuis — tien, twintig is genoeg: een kampeerclub, een jeugdcongres, een reunie, kortom een saamhorig groepje — en er is een goede kans dat ze de aether hebben gepacht, de orde verstoren, joelende onrust binnen — en de eerbied buiten brengen.

Vanmorgen was het geen gegons van stemmen meer. Het was een lachend joelen, hardop praten voor de dienst, schaterend gieren, vrijmoedig roepen. Men kwam niet uit het aards gedruis; men bracht het mee.

Drie meerderjarige nozems onderbraken hun conversatie op de voorste rij stoelen, toen een van hen vastberaden te kennen gaf: ik ga mijn jas halen, 't is mij hier te koud jongens. En samen scharrelden die drie de zaal door, naar de gang. Vice versa. Elders herkauwden twee broeders van middelbare leeftijd de laatste ontbijt-anecdote, lachten nog eens plezierig na, en lieten de zusters vóór hen meeschateren. Achterin zaten een paar gebaarde mannen, die kritisch en luidruchtig hun oordeel over het kerkzaaltje en zijn inhoud ten beste gaven. Het volkje: om te gieren. Het zaaltje: te lang of te breed, te groot of te klein, maar in elk geval om te gieren. Een harmonium trachtte het huis te vullen met de lof des Heeren, gevat in een serieuze psalmbewerking: om te gieren.

- U komt stilheid toe. Een lofzang, o God in Sion.
- Heb jij je pepermintjes meegenomen, Sjaan?
- God is tegenwoordig. God is in ons midden. Laat ons diep in het stof aanbidden.
- Is die kachel wel aan? Of is dat nep?
- Doe de schoenen van uw voeten, want de plaats waarop ge staat is heilige grond.
- Jò, doe niet zo rot, geef mijn dat kerkboekje terug.
- Mijn huis zal een bedehuis worden genoemd....
- Man, we hebben gegild van het lachen!
- Maar gij maakt het tot een kroeg!
- Hoe laat begint dat hier — of is mijn klokke voor?
- Wie mag verkeren, grote God, in Uwe tent?
- Nou, ik wil die dominé X. wel eens horen. Eens kijken wat voor ketter....
- Nog een korte, korte tijd, en Hij die komen zal....
- Stil jò, daar komt de stoet al aan.
- Waar twee of drie in Mijn naam vergaderd zijn, daar ben Ik....
- Nee maar, dat is ds X. niet eens, dat is een gewone ouderling. Wat een nepboel is dat hier.

Inderdaad, ds X. was wettig en onverwacht verhinderd. Voor een vacant kerkje is dat geen onoverkomelijke ramp. Wij behelpen ons wel. Als de Heere maar duidelijk te verstaan is uit zijn Woord. Maar voor sommige gasten was het optreden van een preeklezende ouderling oorzaak van grote vreugde. Een ge-roezemoes, dat tot verstaanbare opmerkingen en plezierig gelach aanzwol, ontheiligde het stille gebed.

Een ouderling ging staan, maande tot stilte en eerbied.

De stilte kwam. Of de eerbied ook kwam laat zich vooralsnog betwijfelen. Intussen begon de ouderling met heldere en rustige stem. De voorzang, de Wet des Heeren, de Schriftlezing.

Het werd nu rustig. Er kwam concentratie. Enkele mannen met baarden knabbelde aandachtig op hun pepermintje. Want vasten in het huis Gods moge er niet meer bij zijn — luisteren kunnen we nog, als het niet te lang duurt. En het duurde niet te lang.

Amen, zei de ouderling. Een hoorbare zucht van ontspanning, zacht rumoer. Dankgebed. Amen, zei de ouderling weer. Nieuwe zuchten van ontspanning. Stijgend rumoer. Gegiechel. Opmerkingen in de achterhoede. Slotzang. „Want hun, die Mijnen Naam onteren, staat Mijn getergde wraak gereed!", daverde het Dorpshuis. Het derde Amen.

Dan barstte het zaaltje open. Daar stroomden de broeders en zusters naar buiten. Naar uwe tenten, o Israë! Lachend, kakelend, joelend. Ze hadden ook een vol uur gezwegen.

Toch niet, zei onze koster: die ringbaard achteraan en dat snorretje hebben elkaar nog een paar moppen verteld onder het dankgebed.

Nu ja, ons kerkzaaltje is inderdaad bescheiden. Eigenlijk om te lachen, als u echte kerkgebouwen gewend bent. En ons orgeltje is maar een jammerhout. En onze ouderlingen — u moest alles eens van ze weten! Maar toch — de Heere der heirscharen komt er elke zondag wonen onder zijn volk. En dan kan het er zo goed zijn. Zo maar: de Heere Zebaoth in het Dorpshuis. Dieu parmi nous. Adres: Dokter Schutlaan 2.

We behoeven gelukkig niet meer te beven, als de kerk in de woestijn. We voelen een hand op onze schouder, als Johannes op Patmos. Want wij komen niet tot een tastbaar en brandend vuur, tot donkerheid, duisternis en stormwind, verschrikking en aardbeving, als Mozes....

Maar wij naderen tot Sion, de stad van de levende God, de volkomenheid der schoonheid, het hemelse Jerusalem, de tienduizenden engelen, de feestelijke en plechtige vergadering van geregistreeerde eerstgeborenen.

Wij naderen elke zondag tot God, tot de Heere Zebaoth, de Rechter over alle vrijgemaakte en vrijgevochten kerkmensen. En wij naderen tot de geesten der rechtvaardigen, die Elia, Jesaja en David, Asaf, Stephanus, Pauze volkomenheid hebben bereikt: Mozes, en Ius en Johannes; zij allen vergaderen daar met ons in het Dorpshuis. Een wolk van getuigen ziet toe op ons gedrag, daar in die samenkomst.

Want wij zijn daar genaderd tot Jezus, de Middelaar van Gods nieuwe verbond. Tot Degene, Die zijn rechterhand op onze schouder legt.

En wie daar geen erg in heeft....

Wie dat niet meer ziet, wie daar met zijn stomlachende mond aan voorbij loopt, wie in de kerk gijntjes maakt over Saar en Moos, wie zijn vuile schoenen aanhoudt en zijn feestkleding thuis laat als hij op receptie bij de Heere Zebaoth wordt ontboden.... ook voor hem heeft Jesaja een woord nagelaten.

„Wekelijks zult u het Woord horen — maar het niet meer verstaan.

Regelmatig zult u het sacrament zien bedienen — maar er niet meer doorheen zien.

Verrijkt onder Gods weldaden zult u van weelde een hartvervetting krijgen; horen en zien zal u vergaan, u zult sterven onder Gods zegeningen.

Omdat u zich niet hebt willen bekeren, niet hebt willen luisteren, niet hebt willen opmerken — zal er geen bekeren meer aan zijn."

En hoe lang kan dat doorgaan?

Tot de onderste steen boven ligt. Tot al onze vrijgemaakte bolwerkjes verwoest zijn. Tot onze organisaties zo vaak zijn verdeeld, zo moegestreden, dat er geen leden overblijven om de notulen aan te horen. Tot wij het verschil tussen Gods Woord en de Dordtse kerkenorde niet meer weten. Tot de belijdenisschriften regel des geloofs zijn geworden, en de Schrift arsenaal van onze strijdleuzen. Tot de herders elkaar hebben geschorst, en hun kudde zijn verstrooid. Tot de ouders hun kinderen hebben vervreemd van de kerk. Tot broeders en zusters door blinde leidlieden zo zeer zijn uiteengescheurd, dat onder hen geen vruchten des Geestes meer willen groeien. Tot de wereld ons zat is. Tot wij onze verwoeste kerkjes terugzien als de puinhopen van onze brute eigenwilligheid.

En voor wie dit alles zeer doet aan het hart, heeft Jesaja nóg een woord nagelaten.

Als onze kerkjes gedecimeerd en nog eens gedecimeerd zijn, is het niet uit. De Heere Zebaoth zal uit die puinhopen een overblijfsel redden: een handje-ol stumpers, halve imbecilen (gewoon om te gieren: nóóit goedvrijgemaakt geweest!) maar die op de Heere hebben gewacht. Ondanks alles.

Die zal Hij lokken naar zijn voorhoven, op zijn dag. Dieu parmi nous. Want Hij woont bij de nederigen. De Heere Zebaoth in het Dorpshuis.

D. W. L. M.

*) de juiste datum blijve een geheim.

Geld

In het boek „De zonde van Jan der Kinderen”, geschreven door de vrijgemaakte prof. Popma, is er sprake van een jonge boer, die tot diaken gekozen en benoemd is. In dit gedeelte van het boek komen we een paar merkwaardige uitspraken tegen.

Als Den Donkelaar, zo heet deze broeder, van zijn benoeming hoort, schrikt hij en schrijft haastig een brief aan de kerkeraad, waarin hij om ontheffing vraagt.

De dominee en een ouderling komen hem bezoeken. De predikant vraagt waarom hij bedanken wil. Het antwoord luidt: „Ik heb er geen gaven voor”.

En dan zegt de predikant: „Dat hoeft ook niet. Het gaat er maar om of je deze gunst van je God wilt aannemen”.

Zie, dat is een woord om te onthouden. Als wij iets doen mogen in het Koninkrijk Gods, in het ambt, voor de evangelisatie, voor de zending of waarvoor dan ook, dan is dat geen gunst van onze kant, maar een gunst, een genade die God ons geeft.

Maar er is nog meer.

Na het vertrek van de dominee en de ouderling praat hij er met zijn vrouw over. En dan krijgt Den Donkelaar nog iets om over na te denken, want zijn vrouw zegt heel eenvoudig doch met grote ernst: „Misschien wil de Heere ons er wat mee leren”.

De woorden van de dominee, de woorden van zijn vrouw laten onze broeder niet los. Als zijn vrouw al lang naar bed is dan is Den Donkelaar nog op en zit peinzend in zijn kamer. „Die gunst van je God aannemen”. — „Misschien wil de Heere ons er wat mee leren”. Die woorden hebben hem in de ziel gegrepen. Hij kan er niet los van komen. En in zijn hart heeft hij reeds het besluit genomen de benoeming te aanvaarden.

Hij ziet zich reeds als diaken. Dan zal hij met geld te maken krijgen. Met Gods geld. Daarvoor moet hij dan zorgen. Het geld, peinst hij verder, is een vaste macht; maar het geld is Gods dienaar. Dat heeft hij nooit zo begrepen en nu weet hij het opeens. Daar was wat wonders in.

Maar, zo denkt hij voort, het is alleen Gods geld (daar bedoelt hij het geld van de kerk mee) dat gemakkelijk in de hand ligt. Het andere geld is een machtige meester. — En dan schokt hij plotseling op. Het andere geld, ook zijn geld, het geld in zijn portemonnee, in zijn portefeuille, op de bank, van wie is dat dan? Er zijn maar twee mogelijkheden. Als het niet Gods geld is, dan is het geld van de duivel. En als het niet van de duivel is, dan is het van God.

Den Donkelaar heeft het moeilijk. Hoe zit het nu toch? — Toen speelde hem iets door het hoofd. Hij kon zekerheid krijgen. De Statenbijbel werd van de plank gehaald. Het moest ergens in de kleine profeten staan. En ja, daar vond hij het, in Haggai. Hij wees er met zijn vinger bij en las hardop:

„Mijn is het zilver en mijn is het goud spreekt de Heere der heirscharen”.

Den Donkelaar keek verwonderd op en hoorde Gods stem nagalmen in zijn hart. Het geld van de Kerk en alle andere geld was Gods geld. Het was zo eenvoudig; hij had het nooit geweten dat het zó eenvoudig was. Het licht was hem opgegaan. God was de eigenaar van alles, ook van zijn geld, zijn goed, zijn landerijen en bezittingen. En hij, hij was alleen maar de rentmeester, meer niet. En hij wist dat ook een rentmeester trouw en precies het hem toevertrouwde moest beheren, want zijn Heer zou straks rekenschap vragen.

Dat was geen teleurstelling voor Den Donkelaar. Integendeel, hij had een ruime avond. Hij had nu reeds ervaren dat de Heere hem er wat mee wilde leren, zoals zijn vrouw gezegd had.

Alle geld Gods geld. Alle bezit Gods bezit. Dat is niets nieuws.

Dat alles Gods eigendom is had de Heere Adam in het paradijs reeds duidelijk gemaakt.

„Van alle bomen dezès hofs zult gij vrijelijk eten”.

God gaf Adam dus permissie, vrijheid om de paradijsvruchten te gebruiken. Dat kon de Heere doen omdat Hij de eigenaar van alles was. Alleen bij de gratie Gods kon Adam nemen en eten.

„Maar van de boom van kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten”. Ook dat verbod kon God opleggen omdat Hij, als Schepper, de bezitter van alles is.

Als enige eigenaar, als enige bezitter kan God zeggen: „Neem en eet!” Maar Hij kan ook zeggen: „Blijf af! Eet niet”.

Toch heeft Adam zijn hand uitgestoken en van die ene boom genomen.

En daarmee heeft hij de eerste, de grote, de radicale diefstal gepleegd. Adam schond met het nemen en eten van de verboden vrucht het eigendomsrecht van zijn God. En het schenden van iemands eigendomsrecht is stelen. De eerste diefstal heeft plaats gevonden in het paradijs.

Op die eerste diefstal zijn er miljoenen en miljoenen gevolgd, en nog elke dag worden er ontelbare gepleegd. En nu heb ik niet in de eerste plaats de diefstallen, de inbraken, de oplichtingen, de verduisteringen op het oog die dag aan dag in de kranten voorkomen. Dat zijn delicten van mens tot mens. Zeker, daar heeft de Heere ook mee te maken. Maar ik bedoel in dit verband de diefstallen in de stijl van Adam, nl. die tussen de mens en God. Ze kunnen wel niet door de aardse rechter gestraft worden, maar naar de hoogste norm zijn ze toch werkelijke, reële diefstallen die door de hoogste Rechter, de Rechter van hemel en aarde worden gezien en geoordeeld.

Mag ik een enkel voorbeeld geven?

Het gezin heeft zich om de dis geschaard. Daar staan de schalen en schotels met spijzen, die straks gebruikt zullen worden. Zo'n gedekte tafel is een stukje paradijsheerlijkheid. Want dat voedsel is gegroeid op Gods grond, gerijpt onder Zijn zonneshijn, gedrenkt door Zijn regen. En de krachten waardoor die spijzen bereid werden waren van Hem.

Wie nu de Heere erkent als de gever van dat goed, de enige, volstreckte gever; wie gelooft dat het hem uit genade geschonken wordt en het met een blij en dankbaar hart uit Zijn Vaderhand ontvangt, die mag daarvan eten. Hij heeft Gods eigendomsrecht erkend. Daarom, mijn kind, neem en eet. Over die tafel ligt nog iets van de glans van het paradijs.

Maar over een gedekte tafel kan ook de schaduw van paradijsverschrikking liggen. Wie zo maar die spijzen gedachteloos neemt; wiens hart niet dankend gericht is op de gever van dat goed; wie daarin niet erkent Gods trouw, Gods liefde, Gods gunst, die grist als het ware de spijzen onder Gods handen vandaan; die erkent de eigendomsrechten van de Vader niet. En zo herhaalt de paradijsdiefstal zich dagelijks duizendmaal.

Geld en goed is een angstig bezit. Het is een der grootste invalspoorten van satan. Christus waarschuwt de Zijnen herhaaldelijk met diepe ernst voor de grote verleiding. Gij kent b.v. de geschiedenis van de rijke dwaas wiens land overvloedig vruchten voortgebracht had. Há, nu breekt er een goede tijd aan. Welke goede tijd? — Om met zijn rijkdom de Heere te dienen? — Welnee! — ik zal mijn schuren afbreken en grotere bouwen. Ik zal daarin het koren en al mijn goederen brengen. — En ik zal tot mijn ziel zeggen: „Ziel, gij hebt vele goederen opgetast liggen voor jaren. Houd rust, eet, drink, en wees vrolijk”.

Ik zal tot mijn ziel zeggen: „Gij hebt vele goederen”.

Gij hebt. — Het is dus ván mij en vóór mij: Eet, drink en wees vrolijk. — Hij beleed en beleefde niet: „Dit is alles ván God en vóór God. Hij trok het naar zich toe. — Hij schreef op al die goederen niet Gods naam, maar zijn eigen naam. Hij sloeg een diepe kloof tussen zijn rijkdommen — en God. Mijn ziel, gij hebt, gij bezit. Dat was het motief dat zijn levenslied beheerste. Maar het was niet minder dan een herhaling van de grote diefstal, want het was opnieuw het aantasten van Gods eigendomsrecht.

Die rijke dwaas behoort helaas niet tot het verleden. Hij is vaak angstig dicht bij u en bij mij. We hebben ons zelf ernstig af te vragen of hij soms geen domicilie, geen vaste woonplaats in ons hart gekozen heeft.

Onze broeder Den Donkelaar had een juiste kijk op het geld gekregen. Hij wist zich slecht van alles de rentmeester die rekenschap moest geven aan zijn Heer.

Het zo te zien is niet gemakkelijk. Het rentmeesterschap en het eigenaar zijn haalt een mens zo licht door elkaar. Het geld is een macht, een harde meester die miljoenen tot zijn slaven maakt.

Er is slechts één middel om van het geld, dat als een woekerplaats ons leven dreigt te verstikken, los te komen, innerlijk los te komen, zodat we er afstand van nemen inplaats

van dat het met ons wezen vergroeid raakt. En die enige mogelijkheid is: een levend geloof.

Als het geloof er is, dan verandert er heel wat. Dan heeft het geld geen macht meer over óns, maar dan hebben wij macht over het geld. Dan is er de bereidheid, de behoefte, de begeerte om niet ons zelf er mee te dienen: eten, drinken, vrolijk zijn, maar om het te gebruiken voor de dienst van het Koninkrijk Gods.

Indien er geloof is dan is er die bereidheid. Deze twee zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Paulus spreekt er over in 2 Cor 9. Weet u hoe hij die bereidheid noemt? Een gave, een onuitsprekelijke gave en hij dankt er God voor als hij dit hoofdstuk juichend besluit met: Gode zij dank voor die onuitsprekelijke gave!

Die bereidheid, die volvaardigheid des gemoeds, zoals de oude vertaling zegt, staat als een levende boom in de hof der Kerk en brengt elke dag vruchten voort: „Heere, hier ben ik met mijn geld en goed; hoe kan ik U daarmee dienen?” „Die bereidheid is een bron van zegeningen: Zij is de trekking van de band der gemeenschap en der liefde. Zij is niet van menselijke oorsprong; zij is onuitsprekelijk; ze is niet onder woorden te brengen; zij is een mysterie, een wonder. Zij is niet het resultaat van louter menselijke gevoelsaandoeningen, van menselijke sympathie. Zij is de openbaring van de liefde van Christus zelve die dringt, die zoekt, die samenbindt, die helpt, die troost, die geeft, die offert. — Zij is het wonder van de liefde die brandt in elk hart dat Hem belijdt als zijn Heiland en Verlosser. Zij is niet iets bijkomstigs als een afzonderlijke sieraad van het geestelijk leven, dat al of niet gedragen kan worden. Neen, zij behoort tot het wezen van een waarachtig geloof”.

Als Paulus die bereidheid ontmoet, dan is hij uitermate blij. — En hij hééft ze ontmoet. In een brief aan de Filippenzen spreekt hij er van. Die gemeente van Filippi was arm, bestond grotendeels uit gepensioneerde soldaten uit het Romeinse leger. Hun pensioen bestond uit een stukje land. Dat moesten ze bewerken om in hun onderhoud te voorzien. Paulus noemt die gemeente afgrondelijk arm.

Maar zie, als de apostel een collecte vraagt voor de hongerende gemeente in Jeruzalem, dan behoren de Filippenzen tot de eersten die hun aandeel opbrengen. Bovendien zenden ze de apostel nog herhaaldelijk giften om in zijn onderhoud te voorzien. Die arme Filippenzen, zegt Paulus, geven boven vermogen. En, vervolgt hij, die gáven zijn voor mij niet het belangrijkste, dáárover verblijd ik mij niet het meest, maar over de bereidheid, de volvaardigheid als vrucht van een vurig, een enthousiast, een blij geloof.

Het geloof! Dat is de grote, de machtige rijkdom in de Kerk. Als de diakenen de collectezakjes ophangen; als de penningmeester onze vrijwillige bijdragen in zijn boeken noteert, dan zijn die gáven niet het voornaamste, maar het gelóóf waarvan zij de vruchten zijn.

Blijmoedig geven in het geloof tot opbouw van het lichaam van Christus, is reeds zo iets als een voorsmaak van het eeuwige leven. Want dat blijmoedige offer versterkt, bewaart de gemeenschap met God de Vader. En naar de volkomen gemeenschap met Hem, straks over de grenzen van de dood, gaat immers het hart van elk kind des Heeren uit.

De arme gemeente van Filippi, die boven vermogen gaf, was toch schatrijk. En die rijkdom schittert ook in onze Kerken.

Och, er wordt op onze Kerken veel critiek uitgeoefend. En helaas vaak terecht. Er is twist, verdeeldheid, gescheurdheid. En de wereld spot er mee.

Maar er is, Gode zij dank, ook meer dan dat. Er is ook de schone, stille bereidheid, de volvaardigheid des gemoeds en dus de vrucht die uit Christus is.

Niet alleen in Paulus dagen was er een gemeente die boven vermogen gaf voor de dienst des Heeren. Ook nú zijn er nog zulke gemeenten; ze zijn er zelfs in ons midden! Enige tijd geleden maakte ik kennis met een kleine gemeente in het noorden van 't land. Ze bestond voor verreweg 't grootste gedeelte uit mensen die met handenarbeid de kost moesten verdienen. Men was begonnen zonder kerkgebouw, zonder pastorie, zonder dominee. Nu heeft men alle drie. Maar het heeft offers gekost en het kost nog offers. Weet u wat de

gemeenteleden daar jaarlijks vrijwillig bijdragen om de Eredienst in stand te houden? — Niet minder dan een maand van hun loon. Er zijn er bij die het met hun vakantiebijslag nog aanvullen.

Boven vermogen!

Dat kan alleen omdat de bereidheid als vrucht van het geloof er is. Gode zij dank voor die onuitsprekelijke gave.

Een gemeente, als zo juist aangeduid, is niet de enige in ons kerkverband. Paulus noemt van al de gemeenten die hij gesticht heeft maar één die boven vermogen gaf. Als de apostel nú nog leefde zou hij er méér kunnen noemen en hij zou zijn lofzang herhalen. „Gode zij dank voor die onuitsprekelijke gave”.

Nu komt misschien de vraag op; „Is het niet onverantwoordelijk om boven vermogen te geven?”

Paulus geeft daar een antwoord op. Tot de Filippenzen zegt hij: „Mijn God zal naar Zijn rijkdom al uw nooddrift vervullen in heerlijkheid door Jezus Christus, d.w.z. — Het offer voor Gods Koninkrijk is de garantie van alle nooddrift van nu. Zij stonden en wij staan ook thans met heel ons leven, met al onze nooddrift onder de heerschappij van Christus' rijkdom. — Waar het offer is, daar is dus de vervulling van alle nooddrift gewaarborgd. En de heerlijkheid des Heeren gaat over zo'n gemeente op.

Een maand loon. — Bijdragen boven vermogen.

Zo gaat het niet in alle Kerken.

Er zijn zelfs, in stoffelijk opzicht, welvarende gemeenten, waar een week loon nog te veel gevonden wordt.

Er zijn zelfs kerkleden die de Heere één dag loon over het hele jaar durven aanbieden.

Dat is erg.

Hoe minder offerbereidheid, hoe meer verschraving van het geestelijk leven.

Geld en geloof — dat zijn twee dingen die men in het leven vaak ver van elkaar tracht te houden. Maar God doet dat niet.

Alle geld is Zijn geld.

Het is eigenlijk iets wonderlijks.

De Heere zegt: „Mijn is het zilver en het goud en het vee op duizend bergen”.

Hij is de bezitter van alles. En als Hij ons uit die oneindige schatten iets gegeven heeft, dan vraagt de Heere de bereidheid om daarvan aan Hem terug te geven voor Zijn dienst. — Die bereidheid is de toets van ons geloof.

Voor een Christusbeleider gaan geld en geloof samen. Al is dat geld ook ingekrompen tot een paar schamele penningskens, toch gaan ze samen.

De Heiland heeft niet veel echt blijde momenten tijdens zijn rondwandeling op aarde gekend. — Maar wie zal zeggen hoe groot de vreugde in Zijn hart was, toen Hij die weduwe haar beide laatste penningen in de offerkist van de tempel zag werpen?

Bij deze weduwe zien we de volkomen bereidheid. Zij gaf boven vermogen; zelfs meer dan een maand loon. Zij gaf alles. Zij wist zich met heel haar bestaan, haar nooddrift, haar eenzaamheid, haar rouw, haar weduwkled geborgen in de rijkdom van haar God.

Het geld is een machtige meester.

Het kan ons van de Heere aftrekken. Hoeveel levensschepen zijn er al gestrand op de harde klippen van het geld.

Maar het kan ons ook in nauwe gemeenschap met de hemelse Vader brengen. Daar zijn geen kapitalen voor nodig. — Als we nog slechts twee penningen bezitten, dan kunnen deze ons reeds een voorsmaak van de eeuwige gemeenschap met God de Vader en Zijn Christus bezorgen.

Geld, zonder geloof, is avondmaalsbrood van satan.

Geld, met geloof, is koren der Kerk.

Ik las eens van een dorp waar men een klok in de toren wilde hebben, zodat het een sprekende toren zou worden. En het gelukte.

Men bracht voldoende geld bij elkaar. De klok kon gegoten worden. Doch de bereidheid van de dorpsbewoners tot het offer ging nog verder. Gouden en zilveren voorwerpen werden bijeengebracht, gesmolten en in de gloeiend klokspijs gegoten, waaruit straks de torenklok te voorschijn zou komen.

En zie, toen de klok in de toren hing en voor het eerst zijn klanken over het dorp liet horen, stond men verbaasd. Die klokklanken waren schoner dan welke andere ook. De stem van de toren had iets dat andere klokken misten. Zij had iets fijns, iets

ontroerends, iets teers, iets aangrijpend. De mensen móesten naar haar luisteren.

Dat wonder was te danken aan het edele metaal, dat met het brons vermengd was.

Deze klok klonk anders dan die van elke andere klok. Zo moet ook ons leven anders zijn dan dat van hen die buiten de Kerk staan. Niet het minst, als het op ons geld aankomt. In de klank van dat geld zal mee moeten klinken het goud en het zilver der bereidheid om er de Heere mee te dienen.

Daar heeft Hij recht op. Dat is Hij waard, want de Heere heeft ons in het geschenk van Zijn eengeboren Zoon Jezus Christus een liefde bewezen, dieper dan de zeeën, vaster dan de bergen en hoger dan de sterren.

Amersfoort

J. H. Veenkamp.

PERSSCHOUW

Hoe lazen onze Vaderen de belijdenis?

Over deze vraag maakte Ds I. de Wolff in het Kerkblad van Overijssel en Gelderland een paar belangrijke opmerkingen Hij stelde de vraag: „Hoe moet men de belijdenis verklaren, interpreteren? Zouden wij het vandaag ook nog zo zeggen, als wij die belijdenisschriften moesten samenstellen? Sommigen klampen zich aan de woordjes vast, anderen springen er vrij mee om. En ook onder ons is opnieuw, evenals bijv. in de kerken voor 25 jaar het gesprek over de belijdenisschriften weer op gang gekomen”. Ds de Wolff wijst in dit verband op de bekende kwestie hoe de uitdrukking „nedergedaald ter helle” uit de Apostolische Geloofsbelijdenis moet worden opgevat.

Algemeen wordt aangenomen dat de oorspronkelijke bedoeling van deze woorden was uit te spreken dat Christus in het dodenrijk is neergedaald. Daarop wijst ook de plaats die deze woorden in de twaalf artikelen ontvingen. Later heeft men in deze woorden evenwel gelezen, dat Christus de eeuwige dood, de helse smarten, heeft doorleden.

Ds de Wolff schrijft dan het volgende:

Welnu, tegenover de historische verklaring van dit artikel nam Calvijn een eigen standpunt in, wat allerminst voortkwam uit minachting voor de belijdenis, zoals die was overgeleverd. Eerst wijst hij er op, dat dit artikel, ofschoon eerst later algemeen aangenomen, erkenning verdient, omdat het naar zijn inhoud Schriftuurlijk is. Dan onderwerpt hij de gegeven verklaringen aan kritiek. En dan vervolgt hij: „Maar de artikelen des geloofs terzijde stellende, zo moeten wij belangende de nederdaling van Christus ter helle **een zekerder en vaster uitlegging zoeken. DEZE HEBBEN WIJ IN GODS WOORD, alwaar we vinden een verklaring, die niet alleen heilig en godvruchtig is, maar ook vol van uitnemende vertroosting**” (Instituut II, 16, 10). En die verklaring vinden we dan terug in de Catechismus, waarin Ursinus zich bij Calvijn heeft aangesloten.

We kunnen thans (zoals al is opgemerkt) op dat artikel, waarover reeds in de oudheid vele divergerende meningen werden gevonden, niet ingaan, omdat het buiten het bestek zou leiden; het is er nú om te doen, dat Calvijn in zijn instituut „met terzijdestelling van de artikelen des geloofs” (bedoeld zal zijn: de gebruikelijke opvattingen) de uitlegging, die hem alleen bevredigen kon, zocht in Gods Woord, **en daardoor een inhoud aan dat geloofsartikel gaf, welke nieuw was.** Tegenover de tegenwerping, dat de volgorde der artikelen een tijdrekenkundige is, stelde hij, dat eerst in de belijdenis wordt gewezen op wat Christus zichtbaar leed, en dat met het artikel van de nederdaling ter helle wordt beleden Zijn veel zwaardere zielelijden. Tegelijk huldigde hij daarmee een diepergaande beschouwing van Christus' lijden dan de roomsen, die bij het fysische blijven. En daarom (vervolg zie pag. 136)

KRITISCHE KRABBEL

DE DOMINEE 'IN ERE' HOUDEN

Hij, die een dominee wil eren moet niet te veel met hem verkeren.

Het heeft bij de daverende dingen dezer dagen in de rimpelloze wateren van onze vrijgemaakte kerken nog al wat deining veroorzaakt dat iemand, in het voorbijgaan over dominees sprekende en schrijvende, de euvele moed heeft gehad hen aan te duiden als 'predikheren'!

Dat hebben sommige heren-van-de-preek, hem beschouwende als een heer-van-de-prik, hem nog al euvel geduid, hebbende thans de pik op deze heer-van-de-prik.

Volgens één heer-van-de-preek was deze heer-van-de-prik daarbij zelfs in strijd gekomen met artikel 31 (zegge en schrijve één en dertig). Niet van de kerkenorde, maar van de nederlandse geloofsbelijdenis.

Een belijdeniskwestie dus.

Dat is een ernstige zaak.

In de allereerste plaats van de heer-van-de-preek.

En als hij gelijk heeft is het ook een ernstige zaak van de heer-van-de-prik.

Daarom is de zaak een omstandig onderzoek meer dan waard. Want je hebt tenslotte artikel een en dertig of je hebt het niet.

Nu zijn er in de laatste jaren nog al eens boeken en boekjes verschenen, waarin wederwaarde heren op de korrel genomen worden. Ik denk aan het wat oudere 'Neveldijk', waarin dominee Zuchter en dominee Van Wettum het loodje moeten leggen; aan een paar romans van ds Couvée, waarin predikhe-, pardon predikanten een minder fraaie, al is het dan een hoofdrol spelen. Aan 'Peper en Zout', 'Daar gaat een dominee voorbij', 'Zijn weleerwaarde'. Men kan over die boeken en het genre denken zo men wil. Maar ik heb nimmer gehoord dat de auteurs zijn aangeklaagd, althans aanklaagbaar waren, wegens conflict met artikel een en dertig. Zulk een 'kerkconcert' en dergelijk 'kwinkslagwerk' is nog nooit vertoond. En indien zij mochten in strijd gehandeld hebben met de belijdenis, dan was er in al deze gevallen alle grond voor een aanklacht. Want al deze peper-en-zout-mannen en kwinkslagers zijn... dominees, die de belijdenis met hun handtekening hebben onderschreven. Maar wie er ook van aanklachten mag hebben gehoord, ik niet. Misschien is het wel een bewijs dat in de kerken van die spotters reeds vóór de vrijmaking de tucht niet meer gehandhaafd werd en ook thans niet meer gehandhaafd wordt... Want het is wèl erg... .

Immers in artikel 31 staat 'dat een ieder de dienaars des Woords en de ouderlingen der kerk in bijzondere achtung behoort te hebben om des werks wille dat zij doen...'. Tussen twee haakjes: van de diakenen wordt in dit verband niet gesproken. En als ik dus spreek van 'predikheren' ben ik wèl, maar als ik, ziende op sommige diakenen, spreek van 'hengelaars' kom ik niet met de belijdenis in strijd. Waar of niet? In de ruimte der kerk kan het tenminste ten aanzien van de diakenen een beetje meer lijden dan ten aanzien van de predikhe-, predikanten, bedoel ik. Maar het stáát er.

En het is wel een teken van verwording, dat Frater, onlangs, in een compleet vrijgemaakt gezelschap (géén conventikel) vertoovende, toen daar wat stilte gevallen was, iemand zó maar de opmerking hoorde maken: 'Daar gaat een dominee voorbij'.

Daarvan ging Fraters pijp uit.

En alsof het allemaal nog niet erg genoeg was, zei een tweede, toen de stilte nog stiller was geworden: 'Een vrijgemaakte'.

Toen brak Fraters klomp.

Want het diep ernstige van het geval was, dat de eerste man een... dominee was, en dat de tweede man... ook een dominee was. En allebei van artikel 31. Kerkenorde.

Er was één geluk bij.

Dat er geen jeugd in de kamer was.

Zodat de schade zich beperkte tot de volwassenen. En die was niet groot. Het waren allemaal Droogleevers. Met dubbele e. Van tweemaal Eduard.

Frater heeft er artikel 31 nog eens op nagelezen. Helemaal. En ontdekt dat dat artikel niets te maken heeft met: Petje af voor den dominee.

Maar alles met de ordinantie Gods.

Dat er dienaars des Woords moeten zijn.

En ouderlingen.

En diakenen.

De diensten in de kerk.

Volgens artikel 30.

En dat mitsdien artikel 31 niet tegen de geestigheid, maar tegen de geestdrijvers gericht is.

Waarvan acte.

En voorts dat een ieder schuldig is de dienaars des Woords in ere te houden.

Ieder.

Ook de dominees zelf.

Frater.

kunnen we spreken van een reformatorische tendenz in dit deel van de leer en het lijden van Christus. En zo heeft Calvijn de geloofsregels bij het licht der Schrift gelezen en uit en naar de Schrift verklaard, zelfs met prijsgeving van de traditie. En hoe zou men trouwens van Calvijn anders verwachten, die altoos in de Schrift in rechtstreekse zin zijn uitgangspunt koos.

Zoals al is opgemerkt, volgde Ursinus hem na door op de vraag, wat te verstaan is onder de nederdaling ter helle, het antwoord te geven, dat we in de catechismus vinden, en dat door de kerken van die tijd af is aanvaard. Tegenover de opmerking, dat men also dit artikel des geloofs niet meer in de letterlijke zin verstaat (een plaatselijk neerdalen in de hel, oftewel het dodenrijk of graf), stelt hij: „En de artikelen des geloofs moeten eigenlijk (letterlijk) verstaan worden als dit eigenlijk verstand (deze letterlijke zin) niet strijdt met de overeenstemming des geloofs of met de uitgedrukte plaatsen der Schrift” (Schatboek I. 160).

En, om nog een oude schrijver aan te halen: **J. van der Kemp** verstout zich in zijn verklaring door te schrijven: „’t Is waar, onze geloofsbelijdenis zegt, dat Christus is nedergedaald ter helle, maar we weten ook dat deze geloofsbelijdenis een menselijk geschrift zijnde NAAR DE ZIN VAN GODS WOORD MOET VERKLAARD WORDEN” (Catechismusverklaring 324).

Er zijn meer voorbeelden te noemen, maar we laten het hierbij. Voor ditmaal willen we eindigen met het getuigenis van onze belijdenis zelf, die volgens art. 7 alleen gelezen en uitgelegd wil worden NAAR GODS WOORD. Want in de belijdenis belijden wij niet de meningen der mensen, maar de mening des Geestes.

Het is goed dat ds de Wolff nog eens op deze kwestie de aandacht vestigt.

Als wij de belijdenis moesten leren naar de bedoeling van de opstellers dan zou b.v. de vrijmaking als vierkant ingaande tegen de belijdenis moeten veroordeeld worden. Want Ursinus, de opsteller van de Catechismus, leert blijkens zijn verklaring van de catechismus duidelijk en krachtig het houden voor wedergeboren van de gedoopte kinderen!

C. V.

VAN HIER EN GINDS

Communistische lectuur in Indonesië

Volgens welingelichte zegslieden is in vergelijking met vorige jaren de omvang van de communistische lectuur, die in Indonesië circuleert, verdrievoudigd.

Van de sovjet-ambassade te Djakarta gaan elke maand ruim 150.000 exemplaren van „Negeri Sovjet” („de sovjet-staat”) naar de 3000 eilanden van de archipel.

Communistische lectuur is zelfs doorgedrongen in de meest fanatiek-godsdienstige dorpen van Sumatra en Celebes.

Het orgaan van de Indonesische communistische partij „Harian Rabjat” zou volgens de partij naast de periodieken van de sovjet-ambassade het meest gelezen orgaan van het land zijn. Het heeft een oplage van 55.000 exemplaren en geeft bovendien nog andere publikaties uit plus een dozijn periodieken met een totale oplage van 200.000 exemplaren per maand.

De meeste van deze organen worden gratis onder de boeren en de gewone burgers in steden en dorpen verspreid. Ook de verkoop van goedkope sovjet-tijdschriften is in 1960 toegenomen.

De kerk in Columbia

Tegenover al het slechte nieuws dat gedurende de laatste jaren uit Columbia komt, is het goed ook aandacht te schenken aan die berichten die wijzen op de voorspoedige ontwikkeling van de Protestantse Kerken, ondanks alle vervolging en druk.

De Evangelische Confederatie van Columbia geeft daarover interessante cijfers. Het aantal gedoopte leden van de Protestantse kerken nam van 1953 tot heden toe van 11958 tot 33156. Dit betekent een gemiddelde groei van 16% per jaar. Van de kinderen van Protestantse ouders die 12 jaar en ouder zijn, zijn alleen die meegeteld die een openbare belijdenis van hun geloof in Christus hebben afgelegd.

Men schat dat de totale Protestantse gemeenschap ongeveer vijf maal zo groot is als het totale aantal leden van de kerken. Dit komt ongeveer op 165780 personen of 1.17% van de totale bevolking. De gemiddelde opkomst voor de belangrijkste wekelijkse diensten bedraagt 70.000.

Er zijn 429 kerken met nog 1188 „preaching stations” die verzorgd worden door 192 predikanten (waarvan 113 Columbianen) en vele lekepriesters en evangelisten.

Er zijn 211 Protestantse dagscholen, die bezocht worden door 11363 leerlingen, en waaraan 488 onderwijzers zijn verbonden.

Er zijn in totaal 43 klinieken en apotheken. De grootste kliniek is de Baptistische kliniek van Barranquilla met 55 bedden.

Dit alles betekent echter niet dat de situatie voor de Columbiaanse Protestantse Kerk ook maar iets minder critiek is dan gedurende de laatste 12 jaar het geval is geweest. De vervolgingsbevelschriften van de regering zijn nog steeds ongewijzigd en ook geldt nog steeds het verdrag tussen Columbia en het Vaticaan dat de Protestanten verbant uit tweederde gedeelte van het land.

De statistieken betekenen wel dat de crises voor de mens Gods mogelijkheden zijn en dat het bloed der martelaren het zaad der kerk is.

Een schoon woord van Generaal Booth

In een interview dat ds W. Glashouwer gaf aan een redacteur van „Trouw” haalde hij een knipsel van zijn bureau waarop stond te lezen:

„Toen men generaal Booth van het Leger des Heils vroeg wat de mogelijke gevaren van de twintigste eeuw zouden kunnen zijn, antwoordde hij:

„een godsdienst... zonder Gods Geest; een christendom... zonder Christus; een vergeving... zonder bekering; een zaligheid... zonder wedergeboorte; een liefdadigheid... zonder offer; een politiek... zonder God; een hemel... zonder hel”.

Wij menen dat dit citaat waard is bewaard te worden door allen die in deze 20ste eeuw leven, en wie het heil van Christus' Kerk ter harte gaat.

THEOLOGISCHE HOGESCHOOLDAG

De commissie ter voorbereiding van de Theologische Hogeschooldag 1962 deelt het volgende aan u mede:

De bidstond voor de Theologische Hogeschool zal worden gehouden, zo de HEERE wil, dinsdag 25 september 1962 a.s. des avonds 8.— uur in de Nieuwe Kerk, Broederweg 34. In deze dienst des woords, uitgaande van de raad van De Gereformeerde Kerk te Kampen, hoopt voor te gaan ds J. Keuning, te Haulerwijk.

De Theologische Hogeschooldag is bepaald op woensdag 26 september a.s. In de te houden samenkomsten zullen spreken: prof. C. Veenhof, prof. dr H. J. Jager, prof. dr L. Doekes, prof. H. J. Schilder, prof. J. Kamphuis, ds P. K. Keizer te Groningen, ds J. Klamer, pred.miss.arbeid in Nieuw Guinea, momenteel met verlof in Nederland, en ds D. K. Wielenga te Rotterdam-C.

De samenkomsten zullen worden geleid door: ds D. W. Bouwsma te Kampen, ds J. van Bruggen te Assen, ds D. van Dijk te Groningen, ds L. J. Goris te Wezep, ds G. Janssen te Amsterdam-W., ds J. Kok te Enschede, ds J. A. Vink te Amersfoort.

De samenkomsten beginnen des morgens 10.— uur en des middags 2.— uur precies.

Na afloop van de samenkomsten zal de bekende organist K. J. Mulder een concert geven op het kerkorgel van de Nieuwe Kerk. Op het programma staan ook enkele no's samenzang vermeld.

Om de commissie haar voorbereidende taak wat gemakkelijker te maken is het dringend gewenst dat zij ongeveer weet hoeveel broeders en zusters er komen zullen. Daarom verzoekt de commissie met nadruk of u de aanvraag voor kaarten NU wilt zenden aan het bureau van de pedel, Broederweg 15 en daarmee niet te wachten tot midden september. De commissie stelt alles in het werk om u goed te ontvangen, maar werkt u daar ook aan mee, en post direct uw aanvraag om kaarten.

De commissie.

KERKNIEUWS

Aangenomen naar Siegerswoude-Friese palen. kand. S. Cnossen te Drachten, die bedankte voor Loosdrecht, Blokzijl en Kommerzijl-Niezijl.

Intrede. Ds K. v. d. Belt deed zondag 15 juli intrede als dienaar des Woords te Twijzel, in de middagdienst, na in de morgendienst bevestigd te zijn door ds J. M. Zinkstok van Meppel.

Afscheid. Ds B. v. Zuylenkom nam afscheid van de kerk van Wetsinge-Sauwerd met een preek over Hand. 20 : 32. Zondag 29 juli zal hij intrede doen te Leens.

Tweetal te Hoek: R. Hoogsteen te Garrelswier en H. M. Ohmann te Zuidbroek.

Reportage zendingswerk. Vrijdagavond 27 juli wordt om 10.40 uur door de N.C.R.V. (Hilv. II) in de rubriek „Wijd als de wereld” een reportage uitgezonden van het zendingswerk der Geref. kerken op Ned. Nieuw-Guinea.

Adressen. Het adres van de Geref. Kerk te Almelo is thans: H. Ploegman, Arendsboerweg 40, Almelo. Het tel.no blijft 05490-2384 (alleen voor spoedgevallen); Het adres van de scriba van de kerkeraad van Alkmaar is (in afwijking van het gestelde in het „Jaarboek 1962” **M. J. Valentijn**, Hoornsekade 15, Alkmaar, Tel. 02200-5796; Het adres van de kerk te Bunschoten-Spakenburg: W. Hartog, Koningin Wilhelminastraat 34, Spakenburg, tel. 03499-451; Het adres van de Geref. Kerk te Baarn is thans:

Da Costalaan 17, telef. 02954-4168; Het adres van de Geref. Kerk te Culemborg is thans: J. A. de Vries, v.d.m., Pr. Marijkestraat 5, Culemborg, telef. 03450-2549.

GROOT-GEREFORMEERD CONGRES

Nogmaals wordt de aandacht gevestigd op het Groot-Gereformeerd Congres, dat van 29 tot 31 augustus a.s. zal worden gehouden in „De Blijde Werelt” te Lunteren.

Het algemene thema van het congres is: „De Gemeente van Jezus Christus tussen gisteren en morgen”.

Het programma omvat de volgende lezingen: De gemeente in een veranderde wereld, door Ds S. J. Popma te Amsterdam; De gemeente als lichaam van Christus, door Ds B. J. F. Schoep te Amstelveen; Samenkomst en dienst der gemeente, door Prof. Dr H. Jonker te Utrecht; Het getuigenis van de gemeente, door Dr D. van Swigchem te Kampen.

Er zal ruim gelegenheid zijn voor gemeenschappelijke discussie.

Van de beide morgens wordt een deel gereserveerd voor gemeenschappelijke Bijbelstudie. Deze zal telkens worden ingeleid door Dr W. H. Velema te Leiden.

Congresvoorzitter is Ir H. van Harten te Ede. Voor deelneming aan het congres kan men zich opgeven bij het congressecretariaat, Borsenburg 4, te Amstelveen, waar tevens programma's verkrijgbaar zijn.

OPROEP UIT UTRECHT (CENTRUM)

De raad van de Gereformeerde Kerk van Utrecht-Centrum doet een **dringend beroep** op de ouders en de kerkeraden van jongelui, die dit jaar omstreeks september in Utrecht hopen te komen studeren, om **tijdig namen en adressen** op te geven aan de bovenvermelde kerkeraad, zulks om de geestelijke bearbeiding en het ambtelijk opzicht zo spoedig mogelijk effectief te doen zijn en de jonge broeders- en zusters-studenten met christelijke raad en daad terzijde te staan.

De noodzaak, om in deze tijd van religieuze afval en onschriftuurlijk oecumenisme, die óók en niet in de laatste plaats dóórwerkt in de studentenwereld, elkaar te **helpen** en te **dienen** in de gemeenschap van Christus' Kerk, zal zeker worden erkend door allen, die begeren **trouw** te zijn in het vervullen van hun ouderlijke of ook kerkelijke roeping. Laten onze jonge mensen op ons mogen kunnen rekenen, onder de zegen des HEEREN!

Adres van de kerkeraad voornoemd:

Ds G. A. Hoekstra, Prof. Magnuslaan 3, Utrecht. (tel. 030-11236).

Andere bladen worden verzocht deze oproep over te nemen.

WILLIAM OF ORANGE PRIVATE CHRISTIAN SCHOOL, New Westminster, B.C., Canada,

heeft dringend behoefte aan een

ONDERWIJZER(ES)

in vaste dienst voor de lagere, c.q. middelklassen (derde leerkracht).

Geboden wordt een interessante, verantwoordelijke positie in een der zeer weinig waarlijk vrije Gereformeerde scholen in heel de wereld. De mogelijkheden tot verdere (universitaire) studie zijn praktisch onbegrensd.

Brieven z.s.p.m. aan het Hoofd der School, **W. van der Kamp, 8655-10th Avenue, New Westminster, B.C., Canada.**

Mr. Vanderploeg oefent met de fluiten van klas IV op 't speelveld uit ons nieuwe psalter

Drukkerij Steenberg

ZEIST - TELEFOON 03404 - 2452

Periodieken

Boekwerken

Handeldrukwerk